

ผลสะท้อนต่อประเทศไทยจากการผูกพันทางเศรษฐกิจกับญี่ปุ่น

เมื่อพิจารณาถึงบทบาททางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นทั้งในด้านการค้าระหว่างประเทศ และการลงทุนในอุตสาหกรรมไทย เราก็คงพบว่าสินค้าที่ไทยสั่งเข้าจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกนั้นเป็นสินค้าญี่ปุ่นมากที่สุดในตลาดไทย นับแต่สินค้าเครื่องเล่นจนถึงสินค้าใหญ่ ๆ เช่น เครื่องจักรใจในอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม นอกจากนี้ยังอยู่ในฐานะตลาดซื้อสินค้าไทย ที่สำคัญที่สุดอีกด้วย

สำหรับในด้านการลงทุนในอุตสาหกรรมไทยนั้น ญี่ปุ่นก็เป็นชาวต่างประเทศที่ลงทุนมากที่สุดในช่วงการลงทุนชาวต่างประเทศด้วยกันและเป็นชนิดของอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ในความต้องการของเศรษฐกิจไทย ดังจะเห็นได้ว่าโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยทุนของชาวญี่ปุ่นเกือบทั้งหมดดำเนินการอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม ซึ่งรายละเอียดต่าง ๆ ก็ได้อธิบายถึงแล้วในบทก่อน

ดังนั้น ในสภาพดังกล่าว การผูกพันทางเศรษฐกิจที่ไทยมีต่อญี่ปุ่นอย่างมกนี้น่าจะก่อให้เกิดผลสะท้อนต่อเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และตลอดจนผลสะท้อนต่อการเมืองของไทยซึ่งเราจะแยกพิจารณาโดยสรุปดังนี้ -

๑. ผลสะท้อนต่อเศรษฐกิจไทย

ก. การได้ประโยชน์

๑. บทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ในระยะ ๑๐ ปีที่แล้วแห่งนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของไทย เป็นช่วงเวลาที่มีการออมและความสามารถในการลงทุนของไทยมีอยู่อย่างจำกัด ความสามารถในการจัดซื้อสินค้าทุนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมมีอยู่น้อย ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวนี้สินค้าญี่ปุ่นสามารถสนองตอบได้ โดยการที่มีระดับราคาต่ำและคุณภาพพอใจได้เมื่อเทียบกับสินค้านิตเดียวกันจากประเทศอื่น จะเห็นได้ว่าในระยะเวลาดังกล่าวสินค้าประเภทเครื่องจักรที่สั่งเข้าจากประเทศญี่ปุ่นได้เพิ่มขึ้น

ตั้งมูลค่าและปริมาณ สินค้าทั้งหมดที่ส่งเข้าจากประเทศญี่ปุ่นในแต่ละปีนั้น ๑๕ ๙ เป็นสินค้าประเภทเครื่องจักรกล และนอกจากสินค้าญี่ปุ่นจะอำนวยความสะดวกในการอุตสาหกรรมและการเกษตรกรรมแผนใหม่แล้ว การลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมไทยของญี่ปุ่นยังได้ทำให้เงินตราญี่ปุ่นไหลเข้าประเทศไทยเป็นจำนวนมากในปีหนึ่ง ๆ เหมือนกับว่าฝ่ายไทยได้ส่งสินค้าออกไปแก่ญี่ปุ่นในมูลค่าเท่ากัน จึงเท่ากับลดการขาดดุลการค้าที่ไทยมีต่อญี่ปุ่นลงได้บ้าง โดยทางอ้อมเมื่อมีการชำระเงินระหว่างประเทศกัน ดังนั้น การลงทุนของญี่ปุ่นในกิจการอุตสาหกรรมไทย นอกจากจะช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมไทยแล้ว ยังสะท้อนไปถึงประโยชน์ในด้านดุลการค้ากับญี่ปุ่นได้ดั่งนั้น ช่วยให้การค้าต่างประเทศของไทยที่มีอยู่กับญี่ปุ่นเป็นส่วนหนึ่ง มีนัยคงขึ้นบ้าง และช่วยลดสภาวะการขาดแคลนทุนในส่วนเอกชนลงด้วย

จึงอาจกล่าวได้ว่า ในระยะเวลาดังกล่าวถ้าประเทศไทยขาดบทบาททางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นเสียแล้ว การพัฒนาเศรษฐกิจโดยเฉพาะในส่วนเอกชน (Private Sector) อาจไม่เจริญรุดหน้าเท่ากับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ปริมาณสินค้าญี่ปุ่นประเภทบริภัณฑ์สำคัญขณคลังโคช่วยเป็นกำลังสำคัญในการปูพื้นฐานเศรษฐกิจด้านการขนส่ง ผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติตามแผนที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๘ ทำให้ระดับการครองชีพของชาวไทยสูงขึ้น รายได้ต่อบุคคล (Per Capita Income) ได้เพิ่มจาก ๒,๑๑๗ บาท ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็น ๒,๗๘๗ บาท ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ *

๒. การกำกับการลงทุนในอุตสาหกรรมไทยของญี่ปุ่น การที่ไทยมีฐานะเป็นตลาดของสินค้าญี่ปุ่นที่สำคัญที่สุดในแถบเอเชียอาคเนย์นี้ โดยเฉพาะสินค้าประเภทเครื่องจักรกล ยานยนต์เดินบนถนน ตลอดจนสินค้าประเภทอาหาร ได้กลายเป็นแรงกระตุ้นสำคัญก่อให้เกิดการลงทุนของชาวญี่ปุ่นในอุตสาหกรรมไทย เช่น อุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ อุตสาหกรรม

* สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ "การประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ๖ ปีแรก" โรงพิมพ์พระราชวัง พระนคร, ๒๕๑๐, หน้า ๓

ผลิตสินค้าส่วนเกินของจักรหรือยานยนต์เค้นบนถนน อุตสาหกรรม การผลิตยางธรรมชาติ และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ส่วนใหญ่ก็เพื่อประโยชน์ในการตลาด โดยขยายแหล่งผลิตเข้ามาอยู่ในตลาดไทย เป็นการลดต้นทุนการผลิต สินค้าที่จะขายให้แก่ไทยที่ใดอย่างหนึ่ง และช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมไทยไปพร้อมกัน

๓. บทบาทในการครองชีพของเอกชน สินค้าญี่ปุ่นได้เข้ามามีบทบาทในส่วนนี้มากที่สุด ชาวไทยนิยมใช้สินค้าญี่ปุ่นเพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมูลค่าการสั่งเข้ามาของสินค้ามา เครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์นั่ง จักรยานยนต์ ฯลฯ ที่สูงขึ้นทุกขณะเป็นเครื่องยืนยันได้ดี จำนวนรถยนต์ที่สั่งเข้ามาจากญี่ปุ่นในแต่ละปีมีมูลค่ากว่าครึ่งของมูลค่ารถยนต์ที่สั่งเข้ามาจากทุกประเทศ และมีอัตราเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี จนในระยะหลัง ๆ นี้ญี่ปุ่นกลายเป็นประเทศที่ส่งรถยนต์และจักรยานยนต์เข้ามาจำหน่ายในตลาดไทยสูงกว่าประเทศใด ๆ และสูงขึ้นอย่างรวดเร็วจนมีความสำคัญนำหน้าสินค้าญี่ปุ่นชนิดอื่น ๆ คือประมาณ ๑๗.๕ % ของมูลค่าสินค้าญี่ปุ่นที่ส่งมาไทยทั้งหมดในแต่ละปี^๓ ในขณะที่ค่าใช้จ่ายเพื่อการขนส่งและบริการเพิ่มมากกว่าร้อยละ ๑๑ ต่อปีของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคทั้งหมดในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๕ และมีอัตราส่วนของค่าซื้อพาหนะส่วนตัวร้อยละ ๑๖ ของค่าขนส่งและบริการ^๔ สินค้าเข้ามีส่วนได้ส่วนเสียต่อการครองชีพของชาวไทยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ มูลค่าสินค้ามาจากญี่ปุ่นเป็นอัตราส่วน ๓๕ % ของสินค้าเข้าจากญี่ปุ่นทั้งหมด และเป็น ๑๕ % ของสินค้าเข้าที่สั่งเข้ามาจากทุกประเทศ^๕ แม้ในปัจจุบันการสั่งเข้ามาจากญี่ปุ่นจะมีปริมาณลดลง เพราะอุตสาหกรรมภายในประเทศได้ผลิตมาจำหน่ายในตลาดภายในมากขึ้น แต่ก็ยังนับว่าญี่ปุ่นก็ยังมียุทธศาสตร์สำคัญอยู่ในตลาดไทย จากการสำรวจเสือน้ำสำเร็จรูปตาม

^๓ ทรงกลด ฉายาภรณ์ "การค้าระหว่างไทย-ญี่ปุ่น" ข่าวสารการพาณิชย์ ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๑๑, หน้า ๕๕

^๔ สถาบันพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ "รายได้ประชาชาติของประเทศไทย ฉบับปี ๒๕๐๕, หน้า ๑๑

^๕ อินทพร, หน้า ๑๔๔

ย่านพาหุรัด สนามหลวงและอื่น ๆ พบว่าส่วนใหญ่เป็นผ้าจากประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีราคาถูก ผู้ที่
 รายได้ต่ำก็สามารถซื้อได้ คือ เสื้อขนาดเด็ก ๔ - ๕ ขวบ มีราคาเฉลี่ยเพียง ๔ บาท เป็น
 สตรี กระโปรงชุดแบบธรรมดาที่มีราคาอยู่ในระหว่าง ๑๔ - ๓๐ บาท เป็นต้น สำหรับสินค้า
 ประเภทเครื่องสำอางค์ ญี่ปุ่นก็ได้ส่งมาขายมากขึ้น บริษัทเครื่องสำอางค์ญี่ปุ่นที่ขงสินค้าของ
 คนมาขายในตลาดเมืองไทยที่ได้ยินชื่ออยู่บ่อย ๆ ก็ไม่ต่ำกว่า ๕ บริษัท เช่น โทดา ชิเซโด
 เพลมี เฟ็บซ กานโบ แม้ปริมาณจะน้อยกว่าบริษัทสินค้าประเภทเดียวกันของประเทศทาง
 ตะวันตก แต่การโฆษณาที่กว้างขวางในตลาด การประชาสัมพันธ์ที่ดี เช่น ให้เจ้าหน้าที่ของ
 คนนำสินค้าออกขายยังบ้านผู้บริโภคเป็นการขยายตลาดสินค้าของตนที่ได้ผล วิธีดังกล่าวทำให้
 ให้ปริมาณขายมากขึ้นจนเป็นคู่แข่งที่สำคัญของบริษัทอื่น ๆ และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นควบ

๔. ประโยชน์ในการกระจายผลผลิตทางเกษตรกรรมไทย ในการค้าของญี่ปุ่น

กับไทยนั้นก็ได้ช่วยให้เกษตรกรไทยมีรายได้จากผลผลิตผลเกษตรกรรมหลายชนิดขึ้น ความต้อง
 การค่อสินค้าเกษตรกรรมหลายชนิดของญี่ปุ่นก็ได้เป็นแรงกระตุ้นส่วนหนึ่งที่ทำให้มีการกระจาย
 ผลผลิตในประเทศในระยะแรก ๆ อันเป็นส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาการเกษตร

ข. การเกี่ยวประโยชน์

๑. ผลสะท้อนจากการค้าระหว่างประเทศของไทยที่ผูกพันกับญี่ปุ่นเป็นส่วนใน

ทำให้การค้าระหว่างประเทศของไทยขาดการกระจายตัวที่ดีทางภูมิภาค ทางด้านตลาด
 ผู้ซื้อ ซึ่งเป็นเหตุให้เกิด

๑) การผูกขาดทางด้านผู้ซื้อสินค้าไทย จะทำลายความมั่นคงทางการค้า
 ระหว่างญี่ปุ่นกับไทยโดยรวม ที่สำคัญคือ ฝ่ายญี่ปุ่นจะสามารถกำหนดราคารับซื้อ
 สินค้าไทยได้ตามแต่เห็นควร ซึ่งส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะต่ำกว่าราคาที่ฝ่ายไทยเสนอขาย นับ
 เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ไทยขาดดุลการค้าต่อญี่ปุ่นอยู่เสมอ ทว่าการค้าต่างประเทศของไทย
 ส่วนรวมจะเคลื่อนไหวไปตามความต้องการของตลาดญี่ปุ่น โดยปราศจากประเทศอื่นๆ
 ไทยที่มีอิทธิพลพอที่จะเป็นศูนย์กลางอำนาจได้ นอกจากนี้การผลิตที่คอยคุณภาพของผลิตผลทาง
 เกษตรกรรมไทยย่อมเป็นสิ่งที่ย่างญี่ปุ่นจะกล่าวอ้างเพื่อลดราคารับซื้อสินค้าไทยโดยอ้างว่ามี

๒) อุปสรรคต่อการขยายตลาดการค้าไทย เนื่องจากญี่ปุ่นเป็นตลาดสำคัญ
 ที่สุดของสินค้าไทย การปรับปรุงคุณภาพสินค้าไทยที่ดำเนินการอยู่จึงมักคล้อยตามความต้องการ

ของตลาดผู้ป้อนอยู่เสมอ พอลค้าไทยสูงออกก็เคยขึ้นอยู่กับลักษณะการค้าของตลาดผู้ป้อนเป็นส่วนใหญ่ เหตุนี้จึงกล่าวจะทำให้เกิดการห่างเหินจากลักษณะการค้าในภูมิภาคอื่น ๆ เมื่อฝ่ายไทยมีนโยบายขยายตลาดการค้าออกไป จึงต้องใช้เวลามากกว่าที่ควร (ในกรณีที่มีการกระจายตัวทางผู้ซื้อพอสมควร) ในการสำรวจ วิจัยตลาดในภูมิภาคอื่นเพื่อการนี้ โครงการขยายตลาดการค้าไทยจึงอาจล่าช้าไปได้

๓) อุปสรรคคือโครงการเพิ่มผลผลิตการเกษตรของไทยอีกส่วนคือ เมื่อรายได้จากการขายผลผลิตของเกษตรกร (ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ทางการค้ากับผู้ป้อน) อยู่ในระดับต่ำ จึงขาดสิ่งจูงใจทางด้านราคาเพื่อการเพิ่มผลผลิต การดำเนินงานตามโครงการเพิ่มผลผลิตของรัฐบาลไทยที่ขาดความกระตือรือร้นของชาวเกษตรกร อาจนับเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้โครงการนี้มีผลสำเร็จล่าช้าได้

อนึ่ง การขาดพาณิชย์นาวีไทย ในขณะที่ฝ่ายไทยมีการส่งสินค้าออกยังประเทศผู้ป้อนเพิ่มมากขึ้น จะเป็นส่วนเสริมความสำคัญของชมรมการเดินเรือผู้ป้อน-ไทย รองฝ่ายผู้ป้อนเป็นการสร้างอิทธิพลของผู้ป้อนในการขนส่งสินค้าไทยไม่เอื้อแก่ผู้ป้อนอีกทางหนึ่งด้วย

เมื่อพิจารณาในค่านิยมทางการค้าของไทยในการค้าต่างประเทศของผู้ป้อนโดยส่วนรวมจะเห็นได้ว่าในขณะที่ผู้ป้อนมีอิทธิพลอย่างยิ่งในวงการการค้าต่างประเทศของไทย ไทยกลับมิได้มีอิทธิพลที่เท่าเทียมหรือใกล้เคียงกับที่ผู้ป้อนมีต่อไทยในวงการการค้าต่างประเทศของผู้ป้อนโดยส่วนรวม จริงอยู่ตลาดไทยเป็นตลาดที่สำคัญที่สุดของผู้ป้อนในคานาเอเซียอาคเนย์ และการค้าส่วนใหญ่ของผู้ป้อนขึ้นอยู่กับสหรัฐอเมริกาและยุโรป ^๒ ฉะนั้น การเสียดุลการค้าไทยไปจึงไม่ทำให้เศรษฐกิจทางการค้าต่างประเทศของผู้ป้อนต้องหยุดชะงักหรือทรุดโทรมลงเป็นอันขาดตรงข้ามถ้าฝ่ายไทยขาดตลาดผู้ป้อนลง อาจกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจระหว่างประเทศของไทยจะต้องทรุดโทรมลงอย่างรวดเร็ว และจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อความกระทบกระเทือนมาสู่การเศรษฐกิจของไทยโดยส่วนรวมด้วย

^๒ อนุบทที่ ๑๖ และ ประจักษ์

จึงสรุปได้ว่า ลักษณะการก้าวร้าวของไทยกับญี่ปุ่นดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความ
 แน่นนอนในศาลการก้าวร้าวของไทยและญี่ปุ่นโดยส่วนรวม ทั้งนี้จะได้พิจารณาและเสนอแนะ
 ข้อแก้ไขในบทต่อไป

๒. สถานการณ์ลงทุนทางอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นในประเทศไทย ที่อยู่ในอันดับ ๑
 ระหว่างผู้ลงทุนชาวต่างประเทศด้วยกันนั้น ย่อมเป็นจุดก่อให้เกิดการผูกพันทางเศรษฐกิจเกี่ยว
 เนื่องไปอีก คือ

๑) นอกจากจะทำให้การสั่งสินค้าญี่ปุ่นเข้าประเทศไทยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเพื่อ
 การดำเนินงานของโรงงานอุตสาหกรรมไทย โดยทุนญี่ปุ่นตลอดจนโรงงานอุตสาหกรรมที่
 ไปเป็นส่วนใหญ่แล้ว ยังก่อให้เกิดการผูกพันในการที่จะต้องพึ่งพาอาศัยสินค้าญี่ปุ่นที่เกี่ยวข้อง
 อื่น ๆ คือ ชิ้นส่วนอะไหล่ต่าง ๆ เพื่อซ่อมแซมส่วนที่ชำรุด เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในระยะ
 ยาวข้อตกลงนี้อาจลดหรือหมดไปได้ เมื่อชาวญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วน
 อะไหล่และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยที่มากเพียงพอ

๒) ความจำเป็นที่จะต้องนำผู้เชี่ยวชาญ นักวิศวกรชาวญี่ปุ่นเข้าประเทศ
 ไทยเป็นจำนวนมาก เพื่อการติดตั้ง บดและควบคุมการทำงานของเครื่องจักร ตลอดจนขบวนการ
 การทางเทคนิค ทั้งนี้เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญและนักวิศวกรไทยยังไม่อยู่ในฐานะที่สามารถ
 ดำเนินการดังกล่าวโดยเอกเทศได้ก็ เพราะขาดการฝึกฝน ความชำนาญที่พอเพียง สภาพ
 ดังกล่าวย่อมทำให้วิศวกรไทย ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญไทยต้องยอมพึ่ง และตามหลังการปฏิบัติ
 งานทางเทคนิคของวิศวกรญี่ปุ่นโดยปริยาย การบริหารการผลิตจึงอยู่ในกำมือของชาวญี่ปุ่น
 เกือบเด็ดขาดในทางปฏิบัติ ประกอบกับการนิยมการรวมตัวกันระหว่างนักธุรกิจญี่ปุ่น อาจเป็น
 เหตุให้ผู้วางกฎหมายหรือระเบียบการต่าง ๆ ของไทยเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมและธุรกิจมี
 เกี่ยวข้องในประเทศจะต้องยอมพึ่ง หรืออยู่บนพื้นฐานของความต้องการของนักธุรกิจชาว
 ญี่ปุ่นเหล่านี้บ้างในบางแห่ง อันเป็นจุดเสริมอิทธิพลของชาวญี่ปุ่นในเศรษฐกิจไทยให้มากขึ้น
 ทุกขณะควย

๒. ผลสะท้อนทางสังคมจิตวิทยา

ก. การไล่ประโยชน์

สินค้าญี่ปุ่นที่มีบทบาทในการให้ความสะดวกสบายไทยอย่างกว้างขวางชนิดหนึ่ง คือ เครื่องใช้ในครัวเรือน นับแต่ วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง ลำโพง พัดลม เตา หุงต้มไฟฟ้า เครื่องทำความเย็น และอื่น ๆ สินค้าเหล่านี้เราอาจพบได้ในครัวเรือน โดยเฉพาะในเมืองหลวงและในชนบทเราก็มักพบย่อย ๆ ว่าชาวเกษตรกรปัจจุบันมักมีวิทยุ โทรทัศน์สเตอริโอแล้วไปไหน ๆ ด้วยเสมอ หักบคคิดในการดำรงชีวิตได้เปลี่ยนไป โดยมุ่งที่จะมีความสะดวกสบาย ความเฉลียวฉลาดมากขึ้น

ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ทุกคนต้องชวนชาวประมงเพื่อดำรงสมภาวะการครองชีพที่มั่นคงต่อสู้กับระดับราคาที่มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกขณะ สภาพคังถ่อว เครื่องใช้ไฟฟ้าก็จะช่วยผ่อนคลายภาระทางบ้านได้คือ ตลอดจนความตึงเครียดจากการทำงาน รถยนต์และจักรยานยนต์ก็ช่วยให้การคมนาคมติดต่อกันสะดวกสบายขึ้น ฯลฯ สวัสดิการจากสินค้าญี่ปุ่นดังที่ยกตัวอย่างมาได้เกิดผลต่อจิตใจที่ดีให้แก่ชาวไทย เราจึงพบว่ามีสินค้าญี่ปุ่นอยู่เกลื่อนกลาด ทั้งแควแวงดอยข้างถนนจนถึงห้างสรรพสินค้าใหญ่ ๆ ปริมาณและชนิดของสินค้าอุปโภคบริโภคจากญี่ปุ่นจำนวนมาก หลายแบบ หลายขนาด ย่อมเป็นผลดีในการเปิดโอกาสให้ชาวไทยได้เลือกบริโภคสินค้าชนิดต่าง ๆ ได้ตามความพอใจมากขึ้น

บทบาทของสินค้าญี่ปุ่นในด้านอื่น ๆ เช่น สินค้าประเภทเด็กเล่น ซึ่งนับว่าเป็นของจำเป็นสำหรับผู้เยาว์ในวัยเด็ก ญี่ปุ่นสามารถผลิตชนิดต่าง ๆ มากมายเป็นที่ถูกใจเด็ก ๆ เป็นส่วนมาก ซึ่งนอกจากจะช่วยให้เด็กเพลิดเพลินแล้ว บางชนิดยังช่วยส่งเสริมความฉลาดของเด็กอีกด้วย สินค้าประเภทเภสัชภัณฑ์และเวชภัณฑ์ของญี่ปุ่นได้เพิ่มจำนวนมากขึ้น เอกชนสามารถซื้อขายในราคาต่ำกว่าที่เคยซื้อจากประเทศตะวันตก จากการเฝ้าดูการสั่งยาให้แก่

คนไข้รอกหมอกตามโรงพยาบาลในพระนคร ปรากฏว่ามีบาและสินค้าประเภทนี้จากผู้ปุ่่นอยู่ ไม่น้อย โดยเฉพาะยาประเภทสเตรปโตมัยซิน

นอกจากนี้ยังมีสินค้าผู้ปุ่่นประเภทอาหารที่สำคัญ คือ ผงชูรส ชาวไทยรู้จักใช้ ผงชูรสปรุงอาหารก็เพราะการโฆษณาและส่งเสริมจากผู้ปุ่่นชนิดนี้เข้ามาขายในตลาดเมืองไทย จนกระทั่งปัจจุบันนี้แทบทุกครัวเรือนได้ใช้ผงชูรสในการประกอบอาหารในฐานะ เป็นสิ่งที่ขาด ไม่ได้ทีเดียว

นอกจากบทบาทของสินค้าผู้ปุ่่นดังกล่าวแล้ว ก็ยังมีสินค้าผู้ปุ่่นชนิดอื่น ๆ ซึ่งก็มี บทบาทต่อชาวไทยตามประโยชน์ใช้สอยของแต่ละชนิด และมากน้อยตามจำนวนการสั่งเข้า ทั้งนี้โดยถือหลักที่ว่าจำนวนนำเข้าเท่ากับปริมาณความต้องการของชาวไทยต่อสินค้านั้น โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคบริโภค

แม้สวัสดิการหรือประโยชน์ของสินค้าผู้ปุ่่นต่อชาวไทยจะมีอยู่มากมายดังที่ได้อธิบาย มา สวัสดิการนี้ก็ยังมีอยู่ในวงขอบเขตจำกัด เฉพาะสังคม หรือกลุ่มชนที่มีการบริโภคสินค้าผู้ปุ่่น ซึ่งกรณีคนไทยในเมืองหลวงและเมืองใหญ่ ๆ จะได้รับสวัสดิการที่สินค้าผู้ปุ่่นอาจให้แก่เขา ได้ในแนวทางที่โลกดาวข้างตน ส่วนชาวไทยในชนบทห่างไกลออกไปก็ย่อมได้รับสวัสดิการ จากสินค้าผู้ปุ่่นลดน้อยลงเป็นลำดับ ทั้งนี้ โดยสรุปแล้วกลุ่มชาวไทยที่จะได้รับสวัสดิการจาก สินค้าผู้ปุ่่นลดน้อยลง เป็นลำดับมากน้อยตามอัตราความเจริญในค่านวัตกรรมของท้องถิ่นตน ถ้ามีความเจริญในค่านวัตกรรมมากก็หมายถึงการมีสินค้าใหม่ ๆ แปลก ๆ มาจำหน่ายในท้องตลาด ซึ่งในจำนวนนี้ก็ย่อมมีสินค้าผู้ปุ่่นรวมอยู่ด้วยในอัตราที่สูง สอดคล้องกับจำนวนการสั่งเข้าของ สินค้าผู้ปุ่่นที่มีอัตราสูง เทียบกับสินค้าจากแหล่งอื่น ๆ

๕. การเสียประโยชน์

๑. ระบบการขายที่ให้ผ่อนชำระ ระบบนี้ใ้ถูกนำมาให้เป็นที่รู้จักกันในตลาด เมืองไทยโดยพ่อค้าชาวผู้ปุ่่น จนแพร่หลายในการค้าทุกชนิดทั่วไป แม้ระบบนี้จะช่วยให้ชาวไทยได้บริโภคสินค้าผู้ปุ่่นมากขึ้น โดยใช้เงินจวงแรกในอัตราเล็กน้อยประมาณ ๑๕ - ๒๐ % ของสินค้านั้น ก็สามารถนำสินค้านั้นไปใช้ โดยผ่อนชำระราคาที่ยังค้างอยู่ตามระยะเวลาที่

กำหนดเป็นรายงวดต่อไป ในปัจจุบันพ่อค้าญี่ปุ่นได้ให้เครดิตพ่อค้าไทยที่สั่งสินค้ามาขายถึง ๓๐ เดือนก็มี ๖ การเข้าซื้อสินค้าญี่ปุ่นในลักษณะนี้ยอมทำให้ราคาสินค้าชนิดนั้น ๆ มีระดับสูงขึ้น เพราะผู้ชายใดคิดดอกเบี้ยทบต้นเขาไว้วางย และการผ่อนชำระสินค้าทุก ๆ งวดนั้น เป็นลักษณะของการก่อหนี้ และชำระหนี้ที่แบ่งอยู่ในระบบนั่นเอง เป็นการนับตอนอำนาจซื้อสินค้าอื่น ๆ ที่อาจจำเป็นของผู้บริโภค

นอกจากนี้ การที่ผู้ซื้อมีโอกาสได้สินค้ามาด้วยการวางเงินงวดแรกเพียงเล็กน้อย อาจเป็นสิ่งลวงตาว่าสินค้านั้นถูกกว่าความจริงและใคมาง่าย ๆ และอาจทำให้ผู้บริโภคที่ไม่ค่อยจะยับยั้งชั่งใจซื้อสินค้าญี่ปุ่นอื่น ๆ ในระบบการขายประเภทนี้มาอีกหลาย ๆ ชนิด เมื่อสภาพเป็นเช่นนี้ผลอาจกระทบไปสู่ปัญหาทางสังคม เช่น หนี้สินล้นพ้นตัว ทั้งนี้ แทนที่สินค้าญี่ปุ่นจะช่วยส่งเสริมก็จะกลายเป็นเครื่องลวงการค้ารังซึ่งให้ผลให้ทรุดโทรมลง โดยการใช้จ่ายที่ครอบกว้างอย่างระมัดระวังไม่ถึงดัง หรือออกอาชีพทุจริตอันอย่างแพร่หลายอยู่ในขณะที่มีระบบการซื้อสินค้าโดยผ่อนชำระใหม่ ๆ ก็คือ ผู้เข้าซื้อสินค้าญี่ปุ่นในระบบนี้มาลอลวงขายต่อผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคต้องทนต้องสินค้าเมื่อผู้ชายเริ่มเรียกคืน เนื่องจากการขาดผ่อนชำระหรือผู้เข้าซื้อสินค้าเงินผ่อนไปจำหน่ายเพื่อได้เงินก้อนก็ทำให้เกิดการต้องร้องมีหนี้ล้นกันไปอีก เป็นถน

ระบบการเข้าซื้อหรือผ่อนชำระที่แพร่หลายในตลาดเมืองไทยก่อให้เกิดแนวโน้มที่จะบริโภคสินค้าประเภทฟุ่มเฟือยหรืออำนวยความสะดวกสบายขึ้น เกิดสิ่งจูงใจให้บริโภคมากกว่าที่จะออม ทั้งนี้ นอกจากจะช่วยส่งเสริมให้มีการสั่งสินค้าเหล่านี้เข้ามาจำนวนมากแล้ว ในด้านอัตราการออมทรัพย์สินของเอกชนที่อยู่ในระดับต่ำอยู่แล้วนั้นก็ยิ่งทำให้อัตราการออมทรัพย์สินต่ำลงไปอีกหรืออย่างตึงตัว นับเป็นอุปสรรคส่วนหนึ่งต่อเนื่องไปถึงการลงทุนของประเทศ นอกจากนี้ลักษณะของชาวไทยบางอย่าง เช่น นิสัยชอบเอาอย่าง ถึกแค้นเหตุความเฉพาะหน้า ชอบความสะดวกสบาย เช่น เมื่อเห็นเพื่อนบ้านมีรถยนต์นั่งหรือโทรทัศน์ ฯลฯ ก็อยากมีบ้าง ในเรื่องการชอบเอาอย่างนี้ จากรายงานความเคลื่อนไหวในวงการสตรี เอเชียกล่าวว่า แะนั่นใหม่ ๆ จากยุโรปนั้นหญิงไทยมีความสามารถรับไหวอย่างรวดเร็วและสมบูรณ์แบบที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ซึ่งยอมเป็นเครื่องสนับสนุนการชอบ

๖ ทรงกมล, หน้า ๕๑

ห้าตามอ่างกนอื่น (Demonstration Effects) ของชาวไทยโดยส่วนรวมได้ ชาวไทยจำนวนมากจะพยายามเจ็บครายใจของตนไม่ว่าจะยากลำบากเพียงใด ปัญหาข้างหน้าจะมีอย่างไรไม่คำนึงถึงเพื่อโค่นล้มชาติได้ความสะดวกสบายมา ทั้ง ๆ ที่เมื่อก่อนก็เคยอยู่ในลักษณะไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกเหล่านี้เลย ปัญหานี้มักจะเกิดในวงสังคมของชนชั้นกลางกอบอ้างคำที่มีรายได้น้อยมากบ้าง ซึ่งเห็นอยู่ทั่วไป ๆ ไปมานานแล้ว เช่น ในกรณีที่ดินของเกษตรกร ปัจจุบัน ส่วนหนึ่งเป็นผลของการเอาอย่าง เช่น ในการจัดงานตามประเพณี จึงถ่อหนีขึ้นเป็นต้น เมื่อประชาชนไทยได้รับสิ่งจูงใจจากระบบผ่อนชำระราคาสินค้า ส่วนใหญ่ก็แสดงลักษณะดังกล่าวออกมาทันที จำนวนขายสินค้าญี่ปุ่นก็ขยายตัวอย่างรวดเร็ว อิทธิพลจากระบบนี้ได้ขยายไปสู่การค้าสินค้าชนิดอื่น ๆ โดยทั่วไปในตลาดไทย เป็นการเร่งอัตราการบริโภคของเอกชนให้สูงขึ้น นอกจากนี้ระบบการขายผ่อนชำระยังมีแนวโน้มที่จะชักจูงให้ชาวไทยพิจารณาถึงประโยชน์อื่น ๆ ที่จะได้นอกจากสินค้าชิ้นนั้น ๆ มาประกอบการตัดสินใจซื้อ มากกว่าที่จะพิจารณาแค่คุณภาพของสินค้าชิ้นนั้นแต่เพียงอย่างเดียว อันนี้ว่าเป็นอุปสรรคข้อเสียดึกษาที่ควรจะได้จากสินค้าที่มีคุณภาพดีแต่ไม่มีสิ่งจูงใจประกอบการขาย ดังนั้น ครายใจโค่นล้มสินค้าญี่ปุ่นยังขายในระบบนี้ก็ยังมีแนวโน้มว่าจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นต่อไป จนกว่าจะมีสินค้าประเภทอื่น ๆ และจากแหล่งอื่นอยู่ในสภาพที่แข่งขันได้

๒. คุณภาพ การพิจารณาเรื่องคุณภาพสินค้าญี่ปุ่นหรือไม่เทียบกับสินค้าชนิดเดียวกันจากประเทศอื่น ๆ ใต้ถองเห็นนั้นอย่างมาก เพราะคงวิจัยถึงส่วนประกอบแต่ละชิ้น จึงจะรู้ถึงคุณภาพส่วนรวมของสินค้านั้นได้ อย่างไรก็ตาม โดยสภาพทั่วไปที่เราเห็นได้ในฐานะผู้บริโภคจะพบวาระยะเวลาแห่งความทนทานและใช้ประโยชน์ได้นั้นสั้นกว่าสินค้าชนิดเดียวกันจากประเทศฝ่ายตะวันตก ที่เห็นได้ชัดและเป็นที่ยอมรับกันโดยผู้บริโภคสินค้าญี่ปุ่น คือ รถยนต์ โดยเฉพาะตัวถัง เนื่องจากผู้ผลิตเหล็กเองไม่ได้ออกสั่งเข้ามาจึงได้เหล็กคุณภาพต่ำ และรีดแผ่นเหล็กที่ไร้เป็นส่วนประกอบรถยนต์ให้บาง เพื่อลดต้นทุนการผลิตในเรื่องนี้ได้รับคำชี้แจงจากเสนาบดีการหอการค้าญี่ปุ่นแห่งประเทศไทยว่า ผู้ผลิตผู้ผลิตสินค้ารถยนต์ได้ใช้ประโยชน์ได้ค้ำในระดับต้นโดยตรง เนื่องจากมีกฎเกณฑ์ในประเทศญี่ปุ่นเกี่ยวกับการตรวจสอบรถยนต์หลังจากไต่เข้าไปในแล้ว ๒ ปีอย่างเคร่งครัดมาก ดังนั้น การผลิตจึง

ผู้ให้รถยนต์นั่งอยู่ในสภาพดีในระยะ ๒ ปีหลังจากนั้นผู้ซื้อก็ต้องนำไปตรวจสอบเปลี่ยนแปลง
แก้ไขส่วนที่ชำรุด เลื่อนคุณภาพทุก ๆ ปีหลังจากนั้น แต่เนื่องด้วยค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ
สูงมาก ผู้ซื้อจึงนิยมขายซึ่งผู้รับซื้อมักได้แก่ชาวชนบท แล้วก็เริ่มเงินไปซื้อรถยนต์คันใหม่ การ
ซื้อรถยนต์คันใหม่จึงมีระดับสูงมาก ประกอบกับรถยนต์ที่ผลิตและขายในญี่ปุ่นราคาถูกมาก
ประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาทก็ซื้อได้แล้ว เมื่อรถยนต์ญี่ปุ่นมาจำหน่ายในเมืองไทยซึ่งไม่มีกฎในการ
ตรวจสอบ ซ่อมแซม หลังการใช้ ๒ ปี ผู้ซื้อจึงมีโอกาสได้ต่อไป อันเป็นสิ่งผิดวัตถุประสงค์
ของผู้ผลิต เมื่อรถยนต์แสดงอาการเสื่อมคุณภาพจึงเข้าใจว่ารถยนต์ญี่ปุ่นคุณภาพไม่ดี ผู้ให้
สัมภาษณ์กล่าวว่า เขามั่นใจว่าถ้าญี่ปุ่นจะผลิตรถยนต์แข่งกับประเทศตะวันตกก็อาจทำได้โดย
ราคาจะต้องเพิ่มขึ้นในระดับเท่าเทียมกัน ประโยชน์ข้อสองอาจอยู่ในระยะเวลาอันยาวนานกว่าด้วย
แต่ปัจจุบันรถยนต์ญี่ปุ่นราคาถูกกว่ามาก แม้จะอยู่ในระบบการขายแบบผ่อนส่ง จึงควรจะพอใจ
ในคุณภาพที่พอใจได้ในขณะนี้ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า เป็นความเหมาะสมดีแล้ว ๘

สินค้าชนิดอื่น ๆ ที่กล่าวกันในหมู่นักบริโภคว่าคุณภาพด้อยกว่าสินค้าของประเทศ
ตะวันตกคือ ภาชนะส่วนใหญ่ก็เสื่อมสภาพเร็ว การทรงรูปเดิมอยู่ในระยะสั้นกว่ามาก แต่
ด้วยราคาต่ำกว่าความต้องการของผู้บริโภคในตลาดไทยจึงขยายออกกว้างขวาง นอกจากนี้ได้แก่
เครื่องใช้ไฟฟ้าและสินค้าญี่ปุ่นทั่วไป บางชนิด

อย่างไรก็ตาม ความรู้สึกที่ว่าสินค้าญี่ปุ่นส่วนใหญ่ด้อยคุณภาพกว่าสินค้าชนิดเดียว
กันจากประเทศตะวันตกนั้น เป็นสิ่งที่ได้มาจากประสบการณ์ในฐานะผู้บริโภคสินค้าเหล่านี้ ส่วน
ข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำมาสนับสนุนนั้นหาได้ยากมาก ดังที่ได้อธิบายแล้วว่า เรื่องคุณภาพทางวิชา
การเป็นเรื่องทางเทคนิค การพิจารณาในเรื่องนี้จึงอาศัยประสบการณ์เป็นพื้นฐานอยู่มาก ถ้า
การด้อยคุณภาพของสินค้าญี่ปุ่นมีจริง การบริโภคสินค้าเหล่านี้เป็นจำนวนมากของชาวไทยก็จะ
เข้าสู่ภาวะที่ "เสียน้อยเสียชาก เสียมากเสียง่าย" ก่อให้เกิดภาวะแก่ผู้บริโภคในระยะ
ต่อไป

๘ สัมภาษณ์ (Mr. Minamoto) วิศวกรการห่อการค้าญี่ปุ่น ณ ที่ทำการหอการค้าญี่ปุ่น ถนน
สาทร พระนคร เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๑๑

ผลกระทบต่อการ เมืองไทย

ในปัจจุบัน อิทธิพลของประเทศใด ๆ ที่จะมีต่อการ เมืองของประเทศอื่นนั้นย่อม
ต้องได้รับแรงสนับสนุนจากกำลังทางเศรษฐกิจของประเทศคนเป็นสำคัญ สำหรับในแถบ
ภูมิภาคเอเชียนี้เป็นที่ยอมรับกันว่าญี่ปุ่น เป็นประเทศที่มีกำลังทางเศรษฐกิจที่มั่นคงที่สุด และ
เมื่อญี่ปุ่น เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในเศรษฐกิจไทยปัจจุบันก็น่าจะควรมีแนวโน้มที่จะส่งผล
สะท้อนต่อการ เมืองไทยได้ โดยเฉพาะในระยะยาว ที่น่าพิจารณาก็คือ

๑. การ เป็นมหาอำนาจทาง เศรษฐกิจของญี่ปุ่นในเอเชียย่อมเป็นสิ่งสนับสนุน
ที่สำคัญให้ญี่ปุ่นเป็นมหาอำนาจทางการเมืองในแถบนี้ได้คือ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่น
จะทำให้ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยต้องยอมฟังเสียงและให้ความสนใจต่อความ
ต้องการของญี่ปุ่นเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองทั่ว ๆ ไป และในกรณีที่มีการขัดกันระหว่างไทย
และญี่ปุ่นก็น่าจะเชื่อได้ว่า มหาอำนาจตะวันตกไม่อาจช่วยไทยได้เท่าที่ควร เนื่องจากเกรง
อกเกรงใจญี่ปุ่นอยู่มาก ทั้งนี้ นอกจากเหตุผลจากการมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
แล้ว ญี่ปุ่นยังเป็นมหาอำนาจที่สำคัญสักก็กันลัทธิคอมมิวนิสต์มิให้แผ่ขยายลงสู่ทางใต้อีกด้วย

โดย เรื่องการขัดกันระหว่างไทยกับญี่ปุ่นในระยะยาวอาจมีได้หลายแง่ แต่ที่ เกิด
ขึ้นแล้วและคงจะยังไม่ยุติได้ง่าย ๆ ก็คือ ปัญหาการขาดดุลการค้ากับญี่ปุ่น ซึ่งแม้จะได้มีการ
รมณะปรึกษาหารือกันหลายครั้ง ทั้งที่เป็นทางการและไม่ทางการก็ยังไม่อาจตกลงกันได้ แต่
ด้วยเหตุที่ญี่ปุ่นในปัจจุบันยังไม่มียุทธศาสตร์ใด ๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าทำเพื่อหวังผลทางการเมือง
การ จัดกันจึงยังคงอยู่ในขอบเขตของเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ในระยะยาวเราคงต้องคำนึงเสมอว่า
ญี่ปุ่นอาจมีแนวความคิดที่จะสร้างบทบาทของตนเพื่อหวังผลทางการเมืองขึ้นบ้าง ซึ่งปัจจุบัน
ญี่ปุ่นก็ได้เริ่มแสดงความต้องการที่จะมีบทบาทในการ เมืองของโลก คือ จากการที่เอกอัคร-
ราชทูตญี่ปุ่นประจำองค์การสหประชาชาติ Mr. Senjin Tsuruoka กล่าวไว้ว่า ญี่ปุ่นควรจะ
ได้มีที่นั่งถาวรในคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ ซึ่งก็ไม่ใช่ว่าสิ่งแปลกเพราะ

เมื่อผู้ไปมุ่งสร้างกายทางเศรษฐกิจของคนจีนมาสู่อินเดีย • ของโลกแล้ว ก็ย่อมจะหาทาง
 ปลุกปั่นผลประโยชน์ของคน นั่นคือ ต้องสร้างอิทธิพล และเข้าแทรกแซงในการ เมืองของ
 ประเทศต่าง ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็นธรรมดา ในด้านกำลังทหาร แม้ญี่ปุ่นจะไม่มี
 กองทัพอายางจริงจังของคนอื่น เนื่องจากขอความช่วยเหลือทางเทคนิคของรัฐบาลอเมริกัน แต่ก็มีความ
 งามที่ค่าหน้าค่าเสียนทหารคือ Defence Force (ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ มีประมาณ ๒ แสนคน)
 ของตนอยู่ ถ้าสักวันหนึ่งญี่ปุ่นเห็นความสำคัญของหน่วยงานนี้ก็อาจขยายกำลังออกไปโดยไม่
 เรียกว่าทหารก็ได้ โดยที่ฝ่ายตะวันตกอาจไม่มีกำลังพอที่จะยับยั้งได้ นอกจากนี้ในประเทศ
 ญี่ปุ่นก็มีชาวญี่ปุ่นนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์อยู่มาก และพรรคคอมมิวนิสต์ก็เป็นพรรคใหญ่พรรคหนึ่ง
 ในประเทศ อคติที่เคยเข้าไปในการ เมืองและการ เคยมีชาตินิยมรุนแรงเหล่านี้ น่าจะเตือนให้
 เราระลึกว่าบทบาทของญี่ปุ่นในประเทศไทยอาจจะแผ่ขยายไปสู่แนวทางการ เมืองในรูปใดรูป
 หนึ่งก็ได้ แม้ว่าจะเป็นการมองในแง่ร้ายไปหน่อยก็บังคับคิดว่ามองแต่ในแง่ดีไปเสียหมดเพื่อ
 การกันไว้ดีกว่าแก้ ดังนั้น การหาทางลดอำนาจทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นในประเทศไทยตาม
 สมควรก็จะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยลดบทบาททางการ เมืองของญี่ปุ่นที่อาจจะเกิดแก่ประเทศไทย
 โดยทาง อย่างน้อยก็ช่วยยับยั้งบทบาทดังกล่าวมิให้มาถึงประเทศไทยเร็วเกินไป

๒. ปัจจุบันญี่ปุ่นมีสัมพันธภาพทางการค้ากับกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์อย่างมาก
 โดยเฉพาะจีนคอมมิวนิสต์ ในปี ๑๙๖๖ ญี่ปุ่นส่งสินค้าออกไปยังกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์มีมูลค่า
 สูงกว่าที่ส่งออกไปในปี ๑๙๖๕ ประมาณ ๓๐ % โดยมีมูลค่าการส่งเข้าเพิ่มขึ้น ๒๕ % ใน
 ช่วงเวลาเดียวกัน และมีอัตราส่วนร้อยละ ๕ ของมูลค่าการค้าทั้งหมด (Total Trade)
 ในปี ๑๙๖๕ เป็นร้อยละ ๖.๕ ของมูลค่าการค้าทั้งหมด ในปี ๑๙๖๖ แนวโน้มที่จะมี
 การค้ากับกลุ่มคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะจีนคอมมิวนิสต์ย่อมมีระดับสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจาก
 การมีอยู่อย่างรุนแรงระหว่างจีนคอมมิวนิสต์และโซเวียตรัสเซีย จะทำให้จีนคอมมิวนิสต์
 หันมาซื้อสินค้าญี่ปุ่น โดยเฉพาะเครื่องจักร เครื่องกล ปุ๋ย มากขึ้น ดังนั้นถ้าประเทศไทย
 จัดแข่งกับจีนคอมมิวนิสต์รุนแรงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ญี่ปุ่นก็อาจจะไม่ช่วยเหลือในฐานะผู้

^๕ Far Eastern Economic Review 1967, Year Book, p. 245

มีอิทธิพลในย่านนี้ ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาตลาดของคนในจีนคอมมิวนิสต์ และอีกประการหนึ่งปัจจุบันนี้ ความรับผิดชอบของผู้ปกครองประเทศเล็ก ๆ ในภูมิภาคนี้ก็ยังมีไม่มากนัก ดังนั้นในระยะสั้น ๆ นี้ผู้ปกครองจึงอาจมีบทบาทใด ๆ เพื่อผลประโยชน์ของตนเองเท่านั้น ยิ่งกว่านั้นผู้ปกครองอาจมีบทบาทที่เอาใจจีนคอมมิวนิสต์ก็ได้ ซึ่งสภาพดังกล่าวอาจก่อความกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจไทย โดยส่วนรวมได้

๓. ผลสะท้อนอีกด้านหนึ่ง ก็คือ ถ้าในกรณีที่ผู้ปกครองจีนคอมมิวนิสต์ในองค์การสหประชาชาติ ชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลสำคัญในวงการธุรกิจไทยโดยส่วนรวม และส่วนใหญ่ได้ความสนับสนุนจากพรรคจีนนั้นอาจจะใช้อิทธิพลในแนวทางให้รัฐบาลไทยกีดกันบทบาทดังกล่าวของผู้ป้อนอย่างรุนแรง หรือไม่ยอมมีสัมพันธภาพทางเศรษฐกิจกับผู้ป้อนอย่างเคย สภาพดังกล่าวอาจทำให้รัฐบาลไทยค่อนข้างเวลาไม่น้อยที่จะไกล่เกลี่ยการฉกฉกกระพรวนผู้มีอิทธิพลในเศรษฐกิจไทยทั้ง ๒ ฝ่ายได้ตกลงกัน และถ้าตกลงกันไม่ได้ ผลเสียหายเศรษฐกิจไทยโดยส่วนรวมในระยะอันสั้น

ในอีกด้านหนึ่ง เมื่อผู้ป้อนยอมรับจีนคอมมิวนิสต์เพื่อเป็นสมาชิกในองค์การสหประชาชาติแล้ว ผู้ป้อนในฐานะผู้นำของชาติในเอเชีย ก็จะพยายามชักจูงให้ประเทศเล็ก ๆ ในภูมิภาคนี้หันโยกย้ายความสนใจ เพราะผู้ป้อนคงจะไม่ยอมให้นโยบายของตนเป็นสิ่งที่ไม่ยอมรับของประเทศเล็ก ๆ ดังกล่าว ซึ่งสภาพจะเช่นนี้ถ้าประเทศไทยยังไม่พร้อมที่จะรับจีนคอมมิวนิสต์ในองค์การสหประชาชาติ ไทยก็จะอยู่ในภาวะก้ำกึ่ง และอาจจะอยู่ในภาวะจำยอมในผลสุดท้ายได้

อย่างไรก็ตาม ผลสะท้อนจากการยอมรับจีนคอมมิวนิสต์เพื่อเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาตินั้น ยังนับว่าห่างไกลมาก เนื่องจากปัจจุบันนโยบายของผู้ป้อนยังสอดคล้องกับนโยบายของประเทศไทยในเรื่องเดียวกันนี้ กล่าวคือ เมื่อคราวประชุมสมัชชาใหญ่ขององค์การสหประชาชาติครั้งที่ ๒๒ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๑ นั้น ผู้ป้อนได้ออกเสียงสนับสนุนให้ประเทศสาธารณรัฐจีนเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติต่อไป โดยไม่รับจีนคอมมิวนิสต์แต่อย่างใด ซึ่งเป็นท่าทีเดียวกับของไทยในการประชุมคราวนี้ด้วย

โดยสรุปแล้ว ผลสะท้อนต่อการเมืองไทยจากการผูกพันทางเศรษฐกิจกับญี่ปุ่น
 ที่มากขึ้นไปนั้น ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ ถ้าญี่ปุ่นมีวัตถุประสงค์จะเข้าเกี่ยวข้องกับกิจการเมือง
 ดังนี้ เนื่องจากสิ่งสนับสนุนหลังทางการ เมืองที่สำคัญนั้น ญี่ปุ่นนับว่ามีอยู่พร้อมแล้ว นั่นคือ
 ความมั่งคั่ง ความฉลาดรอบรู้ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร สำหรับด้านอื่น ๆ ที่อาจเป็น
 แรงกระตุ้นให้ญี่ปุ่นหันเข้าหาการเมืองของโลกนั้นที่สำคัญก็คือ ความจำเป็นที่จะต้องรักษา
 ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของตนในโลก ลัทธิคอมมิวนิสต์ที่แพร่ขยายมาขึ้นทุกทีในภูมิภาค
 เอเชีย และการรับภาระดูแลประเทศในภูมิภาคดังกล่าวบางส่วนในอนาคตแทนสหรัฐ
 ซึ่งอาจเพราะสหรัฐชอง หรือเพราะสหรัฐจำเป็นต้องปล่อยมือลงโดยเห็นภูมิภาคอื่น ๆ
 ของโลกสำคัญกว่า ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่เราไม่ควรวางใจ และขาดการติดตามและพิจารณา
 สถานการณ์เหล่านี้เสีย